

Janne Ruotoistenmäki

GLOBALIKASVATUSKALENTERI

2015-2016

[HTTP://WWW.LIIKE.FI/GLOBALIKASVATUS](http://www.liike.fi/globalikasvatus)

TUETTU ULKOMINISTERIÖN
KEHITYSYHTEISTYÖVAROIN

LIIKUNNAN GLOBAALIKASVATUSKALENTERI

Tämän vuosikalenterin tarkoituksena on kannustaa ja haastaa liikunnanopettajat kaikkialla Suomessa käyttämään globaalikasvatusta osana liikunnanopetusta. Jokaiselle kuukaudelle on valittu yksi Yhdistyneiden Kansakuntien teemapäivä, joka käsittelee jotain globaalikasvatusaihetta. Tavoitteenamme on, että kerran kuukaudessa myös liikuntatunnilla aktivoidaan oppilaita tutustumaan globaalin maailman realiteetteihin.

MIKSI LIIKUNTA JA GLOBAALIKASVATUSTA?

Gloaalikasvatuksen teemoja, kuten ihmisoikeuksia, kulttuurien monimuotoisuutta tai ympäristön suojelua käsitellään monissa oppiaineissa jo hyvin rutiininomaisesti ja opettajan oman aktiivisuuden ja mielenkiinnon mukaan. Liikunnanopetuksessa globaalikasvatusta käytetään kuitenkin edelleen melko vähän ja se on monelle vierasta. Liikunta on kuitenkin toimiva ja innostava väline käsitellä erilaisia globaalikasvatuksen teemoja. Liikunnan avulla tieto ja toiminnallisuus yhdistyvät luonnollisella ja hausalla tavalla, jolloin vaikeat ja monimutkaiset aiheet

ja ongelmat voidaan tuoda lähemmäksi oppilaita heille sopivalla tavalla. Liikunta on erityinen keino herättää ihmisten kiinnostusta globaaleihin asioihin ja kysymyksiin. Kynnys osallistua on matala ja liikuntatapahtumat saattavat kiinnostaa myös sellaisia oppilaita, jotka eivät ole ennalta kiinnostuneita globaalikasvatuksen teemoista. Liikunta tarjoaa elämyksiä ja herättää tunteita - niiden kautta on mahdollista luoda oppilaalle vahvempi muistijälki ja kipinä, joka aktivoi myöhemmin muuhunkin toimintaan globaalin oikeudenmukaisuuden edistämiseksi.

Liikunta ja globaalikasvatus voidaan nähdä suhteessa toisiinsa kahdella eri tavalla: välineenä ja väylänä. Liikunnan ja urheilun harrastaminen voi jo itsessään kasvattaa terveelliseen, vastuulliseen, suvaitsevaiseen ja tasapainoiseen elämäntapaan, jolloin liikunta on ikään kuin yksi väylä näiden tärkeiden asioiden oppimisessa. Esimerkiksi joukkueurheilussa opitaan kunnioittamaan ja arvostamaan niin vastustajaa kuin joukkueoveriakin, noudattamaan yhteisiä sääntöjä sekä voittamaan ja häviämään reilun pelin hengessä. Liikunta on elämäntapaa parhaimmil-

laan. Varhaislapsuudesta saakka yhdessä pelaamisen ja leikkimisen kautta opitut arvot ja asenteet sekä liikunnallinen elämäntyyli siirtyvät myös muille elämän osa-alueille ja ehkäisevät monia terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavia riskejä tulevaisuudessa.

Yhdistelemällä aivan erilaisia teemoja toisiinsa, voidaan motivoida erilaisia ihmisiä niin liikkumaan ja urheilemaan, kuin jo motivoituneita liikkujia pohtimaan enemmän esimerkiksi kulutusvalintojaan tai ennakkoluulojaan erilaisia ihmisryhmiä kohtaan. Urheilusta innostunut oppilas ei välttämättä ympäristötiedon tunnilla ole kiinnostunut kierrätyksestä tai toisin päin, mutta yhdistelemällä näitä teemoja on mahdollista innostaa oppilaita uudenvälisiin asioihin ja saada heidät liikkumaan ja pohtimaan globaalikasvatuksen aiheita samanaikaisesti.

LIIKUNNALLISET OPETUSHARJOITTEET

Nämä opetusharjoitteet ovat suunniteltu erityisesti alakoulujen liikuntatunneille. Harjoitteita voi käyttää myös ideoina, joita saa muokata ja kehittää eteenpäin

erilaisiin tapahtumiin, muille oppitunneille, seurojen harjoituksiin ja erilaisiin liikuntatempauksiin. Tavoitteena on tuoda globaalikasvatuksen teemoja osaksi liikuntaa ja aktivoida lapsia pohtimaan tärkeitä, meitä jokaista koskevia, aiheita ja teemoja sekä toimimaan yhteisen globaalien hyvinvoinnin puolesta. Voit siis myös muokata näistä kahdestatoista harjoituksesta sopivia ja hauskoja liikuntahetkiä juuri sinun ryhmällesi tai käyttää harjoitusta sellaisenaan.

YHTEISTYÖ JA KESKUSTELU

Kannustamme opettajia tekemään yhteistyötä kyseisten teemapäivien ajankohdan ympärillä. Liikuntatunnilla voidaan esimerkiksi hauska tavalla innostaa ja tutustuttaa oppilaita kierrätykseen ja maapallon resurssien jakautumiseen maapallolla ihmisten kesken. Toisella oppitunnilla samaa aihetta voidaan käydä perusteellisemmin läpi toisesta näkökulmasta. Myös liikuntatunnin loppuhetkeä voi olla tarpeellista käyttää tietyn aiheen läpikäymiseen perusteellisemmin. Esimerkiksi oppilaiden venytellessä voidaan vielä kes-

kustella liikuntatunnilla esillä olleista aiheista ja antaa oppilaille mahdollisuus kysymysten esittämiseen.

Toivomme teille mielenkiintoisia liikuntahetkiä globaalikasvatuksen parissa. Olisimme myös hyvin kiitollisia, jos voisitte kalenterin tultua loppuun täyttää palautelomakkeen ja kertoa meille mielipiteenne harjoituksista, jotta voimme kehittää niitä eteenpäin ja huomioida mahdolliset ongelmat. Linkki palautelomakkeeseen löytyy alta sekä materiaalipankista. Muista myös LiiKen globaalikasvatussivustolta löytävät muut opetusharjoitukset.

P.S Ota kuva ryhmästäsi leikkimässä ja linkitä se LiiKen Instagramiin käskyllä @liikefinland tai #liikefinland

MATERIAALIPANKKI:

Palaute:
<https://fi.surveymonkey.com/s/RZ39V8L>

Tutustu:
www.liike.fi/gloaalikasvatus

Humanitaarisuus tarkoittaa hyvän tekemistä ja humanitaarinen toiminta on ennen kaikkea auttamista. Humanitaarisella työllä tarkoitetaan yleensä kriisitilanteissa tehtävää avustustoimintaa, jolla pyritään tarjoamaan hädän keskelle joutuneille ihmisille ruokaa, suojaa ja turvaa.

Humanitaarinen toiminta voi olla myös osa tavallista elämää. Mieti miten voisit antaa apua sitä tarvitsevalle, esimerkiksi yksinäiselle, surulliselle, kiusatulle tai sairaalle. Tehkää vaikka yhdessä iloinen liikuntahetki luonnossa!

Pienikin teko voi tuoda iloa ja positiivista energiaa sekä auttajalle että autetulle.

LEIKKI:

PARIPARKOUR

Leikissä oppilaat asettuvat sekä auttajan että autettavan rooleihin seikkailuradan merkeissä. Rakentakaa yhdessä oppilaiden kanssa liikuntasaliin rata, jossa on vaihtelevia esteitä. Muistakaa turvallisuus! Rata kuljetaan läpi pareittain vaihtaen avustajan ja opastettavan rooleja. Rataan tutustutaan ensin kaikki aistit käytössä. Seuraavilla kierroksilla rata vaikeutuu niin, että aisteja poistetaan käytöstä, esim. kuljetaan silmät kiinni (toinen tai molemmat), opastuksessa ei saa käyttää puhetta yms.

HEINÄKUU 2015

M	T	W	T	F	S	S
29	30	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2

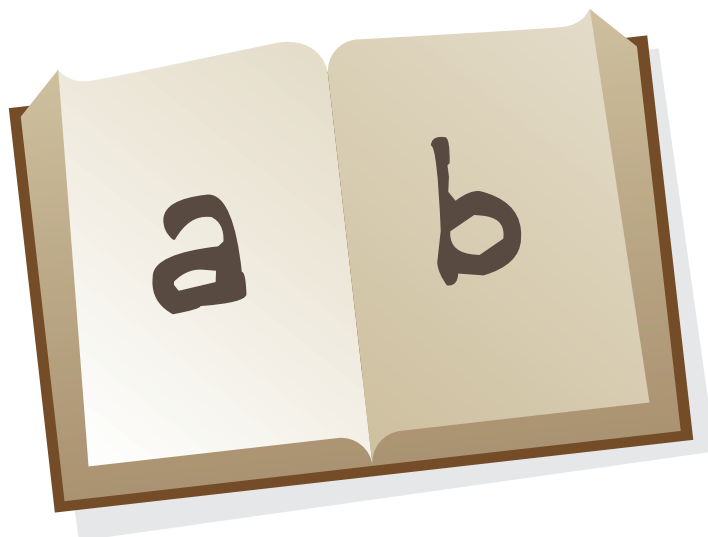
ELOKUU 2015

SYYSKUU 2015

M	T	W	T	F	S	S
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	1	2	3	4

MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

Lukutaito tarkoittaa, että osaa lukea ja kirjoittaa yksinkertaisia lauseita arkipäiväisistä asioista ja ymmärtää lukemansa ja kirjoittamansa. Lukutaidon puute asettaa ihmiset hyvin epätasa-arvoiseen asemaan yhteiskunnassa, koska silloin henkilö jää vaille tärkeää tietoa ja valtaa ohjata omaa elämäänsä. Maailmassa on edelleen noin 800 miljoonaa lukutaidotonta aikuista ja heistä kaksi kolmasosaa on naisia. Mieti miksi lukutaito on tärkeä omassa elämässäsi.

LEIKKI:**MAAPALLON YMPÄRI**

Maapallon ympäri on sekoitus polttopalloa ja maiden nimien arvuuttelua. Ryhmä asettuu seisomaan ringin ja ringin keskelle menee yksi vapaaehtoinen pallon kanssa arvuuttelijaksi. Arvuuttelija keksii jonkin valtion nimen, jonka jälkeen hän arvuuttelee maan nimeä ringissä olevilta. Arvuuttelija paljastaa kerrallaan yhden kirjaimen maan nimestä, jonka jälkeen hän heittää pallon ringissä olevalle. Pallon saaneella on yksi arvaus. Kirjaimia paljastetaan niin kauan, että joku ringissä arvaa maan nimen. Oikean arvauksen jälkeen arvuuttelija heittää pallon ylös ilmaan ja oikein arvanneen pitää ottaa palloa kiinni. Samaan aikaan muut juoksevat pakoon kunnes pallon saanut huutaa "Seis". Lopuksi oikein arvannut saa ottaa sovitun määrän askelia ja yrittää heittää pallolla jotakuta. Seuraavaksi arvuuttelijaksi päättyy joko heittäjä tai väistäjä.

LUKUTAITO JA KOKONAISVALTAINEN TERVEYS

Lukutaidolla on myös vahva yhteys terveyteen ja mahdollisuuteen saada oikeaa tietoa koskien omaa terveyttään ja sen ylläpitämistä. Lukutaito ei tietenkään edistä vain yksilön terveyttä, vaan koko perheen ja yhteiskunnan.

ELOKUU 2015
 M T W T F S S
 27 28 29 30 31 1 2
 3 4 5 6 7 8 9
 10 11 12 13 14 15 16
 17 18 19 20 21 22 23
 24 25 26 27 28 29 30
 31 1 2 3 4 5 6

SYYSKUU 2015

LOKAKUU 2015
 M T W T F S S
 28 29 30 1 2 3 4
 5 6 7 8 9 10 11
 12 13 14 15 16 17 18
 19 20 21 22 23 24 25
 26 27 28 29 30 31 1

MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	1	2	3	4

Ruokaturva toteutuu, kun jokaisella on kaikkina aikoina saatavilla terveeseen ja aktiiviseen elämään tarvittava ravinto ja sen hankkimiseen ja tuottamiseen tarvittavat voimavarat. Ruokaturva siis koostuu paitsi ruoan saatavuudesta myös siitä, että ihmisillä on kyky hankkia ruokaa. Ruokaa on maailmassa riittävästi kaikille, mutta se jakautuu hyvin epätasaisesti eri alueiden ja ihmisten välillä. Maanviljely on haavoittuvaista erityisesti monessa köyhässä maassa. Ruoan tuotanto uhkaavat vaikeat sääolosuhteet, heikko maaperä, sodat ja konfliktit sekä huonosti toimivat markkinat.

Pieniä perheitä on maailmassa yli 500 miljoonaa. Pienviljelijät tuottavat valtaosan köyhien maiden ruoasta. Ne ovat erityisen tärkeitä maailman ruokaturvan kannalta, mutta esimerkiksi Tansanian maaseudulla työ pelloilla tehdään käsin ja on fyysisesti raskasta. Siksi maaseudun perheissä kodin työt on jaettu tarkasti eri perheenjäsenten kesken. Suuri työtaakka haittaa varsinkin näiden perheiden tyttöjen koulunkäyntiä.

LEIKKI:

PIENVILJELIJÄN POLKU

Tämä eläytymis- ja liikuntaharjoitus antaa mahdollisuuden kokea joitakin niistä haasteista, joita kehitysmaiden maanviljelijät kokevat ja kohtaavat elämässään.

Leikissä muodostetaan 5-7-henkisiä perheitä. Perheen tehtävänä on viljellä maatilkkuaan Etelä-Tansanian maaseudulla ja elättää sillä perheensä. Viljelyn lisäksi perhe saa tuloja isän työstä tiilipajalla. Perheellä on myös kotieläimiä.

Oppilaat eläytyvät leikissä perheenjäsenten arkiaskareisiin, joita havainnollistavat erilaiset liikkumismuodot. Onnistuminen määräytyy sen mukaan kuinka tarkasti perhe pystyy yhdessä kulkemaan tietyn radan, tietyllä tyylillä tasan 60 sekunnissa.

Materiaalipankista löydät kaikki tarvittavat ohjeet sekä muut materiaalit leikin järjestämiseksi!

TIESITKÖ, ETTÄ:

Yli 800 miljoonaa ihmistä kärsii tänäkin vuonna aliravitsemuksesta. Aliravitun ihmisen keho ei kasva normaalisti, eikä se pysty vastustamaan tauteja.

Aliravitsemus onkin maailman suurin terveysriski, suurempi kuin AIDS, malaria ja tuberkuloosi yhteensä.

Vakavasti aliravitun alle 5-vuotiaan lapsen käsivarren ympärysmitta on vain 12,5 cm. Mikä on sinun mittasi?

Vain 8 % maailman nälkäisistä elää kriisialueilla, kuten sodan tai luonnonkatastrofin keskellä.

SYYSKUU 2015
 M T W T F S S
 31 1 2 3 4 5 6
 7 8 9 10 11 12 13
 14 15 16 17 18 19 20
 21 22 23 24 25 26 27
 28 29 30 1 2 3 4

LOKAKUU 2015

MARRASKUU 2015
 26 27 28 29 30 31 1
 2 3 4 5 6 7 8
 9 10 11 12 13 14 15
 16 17 18 19 20 21 22
 23 24 25 26 27 28 29
 30 1 2 3 4 5 6

MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1

19.11

VESSAPÄIVÄ

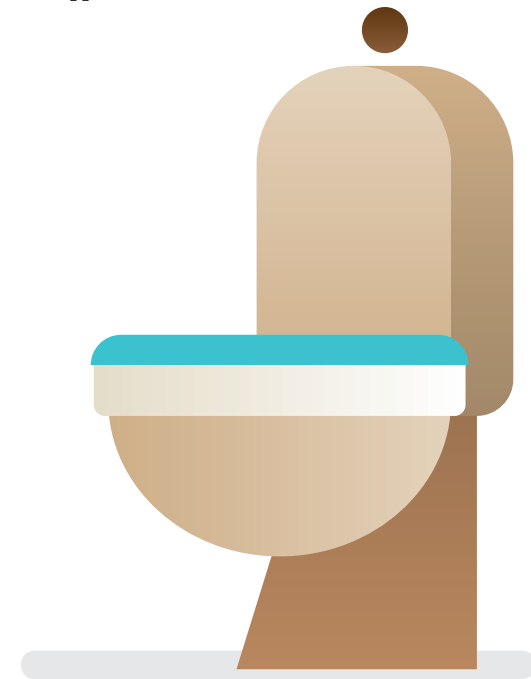
Tiedätkö minkä verran puhdasta vettä huuhtoutuu viemäriin yhdellä huuhtelulla? 2,5 miljardia ihmistä elää ilman vessaa ja turvallista pesuvettä. Puutteellisen sanitaation yksi tavallisimmista seurauksista on ripuli. Varsinkin pikkulapsille ja vanhuksille ripuli voi olla kohtalokas sairaus. Jos asuinseuduilla, kuten köyhissä slummeissa, ei ole otettu huomioon erillistä paikkaa ja tapaa käsitellä ja hävittää jätöksiä, leviävät bakteerit helposti esimerkiksi juomaveteen, minkä seurauksena monet ihmiset sairastuvat.

Joka seitsemäs ihminen maailmassa käyttää nykyään vesivessaa. On selvää, ettei vesivessa ole ratkaisu sanitaation puutteeseen kaikkialla maailmassa, sillä vettä ei yksinkertaisesti ole saatavilla riittävästi. Monilla alueilla parempi vaihtoehto on kuivakäymälä, joka säästää vettä. Käymälätuotokset voidaan myös kierrättää maanparannusaineiksi, kuten mullaksi.

LEIKKI:

VESSAHIPPA

Tässä hauskassa leikissä vauhtia riittää ja samalla oppilaat tutustuvat erilaisiin vessoihin. Hipat jahtaavat muita leikkijöitä rajatulla alueella. Kiinniotetut esittävät erilaisia vessoja ja pelastus tapahtuu käymällä ”vessassa”. Voit soveltaa leikkiä erilaisin liikkumistyylein. Lisävinkkejä löydät materiaalipankista.

LOKAKUU 2015
M T W T F S S
28 29 30 1 2 3 4
5 6 7 8 9 10 11
12 13 14 15 16 17 18
19 20 21 22 23 24 25
26 27 28 29 30 31

MARRASKUU 2015

JOULUKUU 2015
M T W T F S S
30 1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19 20
21 22 23 24 25 26 27
28 29 30 31 1 2 3

MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	1	2	3	4	5	6

18.12

SIIRTOLAISTEN PÄIVÄ

Siirtolaisten määrä kasvaa maailmassa koko ajan. Siirtolainen on henkilö, joka muuttaa maasta toiseen tarkoituksenaan ansaita elantonsa pysyvästi uudessa maassa. Siirtolaiset ovat ryhmänä hyvin monimuotoinen joukko erilaisia ihmisiä. Siirtolaisia ovat niin turvapaikanhakijat kuin pakolaisetkin, työpaikan ja opintojen perässä matkustavat sekä perheitä perustavat ja yhdistävät. Siirtolaisuuteen liittyy monia haasteita, mutta se tarjoaa myös paljon mahdollisuuksia. Siirtolaisuus rikastuttaa kulttuuria, taloutta ja yhteiskuntaa kokonaisuutena.

MITÄ PASSISI KERTOO SINUSTA?

Kaikilla ihmisillä ei kuitenkaan ole samoja mahdollisuuksia liikkua maansa rajojen ulkopuolelle. Suomalaisella passilla voi matkustaa yli 170 maahan ilman viisumia. Ainoastaan Iso-Britannian ja Ruotsin passeilla voi matkustaa yhtä vapaasti. Suomalainen passi tuo meille aivan erilaiset mahdollisuudet matkustaa kuin monien kehitysmaiden ihmisille. Esimerkiksi Afrikasta Euroopan unionin alueelle pääsyä rajoitetaan monin tavoin. Miksi toisen maan kansalaisilla on laajempi oikeus matkustaa kuin toisilla?

LEIKKI:

PASSPORT

Tämän harjoituksen tarkoituksena on havainnollistaa, kuinka virallinen passi tai matkustusasiakirja vaikuttaa mahdollisuuksiimme liikkua maailmassa ja kuinka eriarvoisessa asemassa ihmiset tämänkin asian suhteen ovat toisiinsa nähden.

Oppilaille jaetaan paperilaput/passit, joissa on erilaisia väripalloja. Osallistujat kiertävät seitsemän liikuntapisteen/valtion välillä. Jokainen liikuntapiste/valtio on symboloitu joillakin passien väripalloista. Riippuen siitä, mitä väripalloja oppilaalla on omassa passissaan, hän saa osallistua kyseisen liikuntapisteen harjoitukseen. Jos pelaaja menee valtioon, jonka värisymbolia hän ei löydä omasta lapustaan, joutuu hän rajavirkailijan kuulusteluun, jossa vastataan oikein/väärin-väittämiin. Lisävinkit löytyvät materiaalipankista.

MARRASKUU 2015

1
26 27 28 29 30 31
2 3 4 5 6 7 8
9 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22
23 24 25 26 27 28 29
30 1 2 3 4 5 6

JOULUKUU 2015

TAMMIKUU 2016

1
28 29 30 31 1 2 3
4 5 6 7 8 9 10
11 12 13 14 15 16 17
18 19 20 21 22 23 24
25 26 27 28 29 30 31

MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
30	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

Vainolla tarkoitetaan perusoikeuksien tahallista ja törkeää epäämistä ihmisryhmän tai yhteisön ominaisuuksien vuoksi. Tätä muistopäivää vietetään etenkin toisen maailmansodan aikaisten vainojen uhrien, mutta myös muiden kansanvainojen uhrien muistoksi. Jotakin ihmisryhmää saatetaan alkaa vainota etnisyyteen, uskontoon, kieleen, vammaisuuteen tai johonkin muuhun ominaisuuteen perustuen. Vainot saavat usein alkunsa ennakkoluuloista ja peloista, joita poliittiset johtajat alkavat tarkoituksellisesti lietsoa. Kansalaisten mielipiteitä saadaan muutettua negatiiviseen suuntaan korostamalla erilaisuutta, pelottelemalla, vahvistamalla ennakkoluuloja ja luomalla toiselle ryhmälle valheellinen leima.

Muistopäivän avulla lasten ja nuorten tietoutta lisätään kansanvainoista. Samalla oppilaita aktivoidaan ymmärtämään ihmisarvon ja suvaitsevaisuuden merkitys.

LEIKKI:**VALINTA ON SINUN**

Harjoituksessa on tarkoituksena tuoda esiin se, että monilla on ollut mahdollisuus valita suhtautumisen sa vainoissa. Rooleja ovat uhrit, toteuttajat, auttajat ja sivustakatsojat. Samat roolit pätevät muun muassa koulukiusauksessa. Osa oppilaista määrätään uhreiksi pelialueen keskelle. Muut asettuvat seisomaan saliin vapaasti valitulle paikalle ja valitsevat itselleen roolin kolmesta jäljellä olevasta roolista, jonka he itse vain tietävät. Uhrien on tarkoitus päästä keskiympyrästä pelialueen ulkopuolelle. Matkallaan jokainen uhri kuitenkin kohtaa joko sivustakatsojan, auttajan tai toteuttajan.

”Mikään vääryyden kokemus ei voi koskaan, eikä missään tilanteessa, oikeuttaa loukkaamaan tai vahingoittamaan toista. Ei sanoin eikä teoin. Se on aina väärin. Meidän on kunnioitettava myös heitä, jotka ovat kanssamme eri mieltä. Meidän on käytettävä omia oikeuksiamme niin, että samalla kunnioitamme myös toisten oikeuksia. Väärää suvaitsevaisuutta on se, että ei puututa, jos huomaa vääryyttä tapahtuvan. Totuus toimii parhaiten oikeudenmukaisuuden puolustajana.”

Presidentti Sauli Niinistö Vainojen uhrien muistopäivänä 2015

JOULUKUU 2015

1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19 20
21 22 23 24 25 26 27
28 29 30 31 1 2 3

TAMMIKUU 2016

HELMIKUU 2016

1 2 3 4 5 6 7
8 9 10 11 12 13 14
15 16 17 18 19 20 21
22 23 24 25 26 27 28
29 1 2 3 4 5 6

MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Sosiaalista oikeudenmukaisuutta pidetään arvokkaan elämän edellytyksenä. Se ei kuitenkaan toteudu kaikkialla maailmassa, vaan monilla ihmisillä ei ole mahdollisuutta elää ilman pelkoa, nälkää tai sairautta. Ihmisiä sorretaan, syrjitään ja heidän mahdollisuuksiaan hyvään elämään rajoitetaan kohtuuttomasti. Sosiaalisella oikeudenmukaisuudella tarkoitetaan jokaisen ihmisen mahdollisuutta saavuttaa täysi potentiaalinsa yhteiskunnassa.

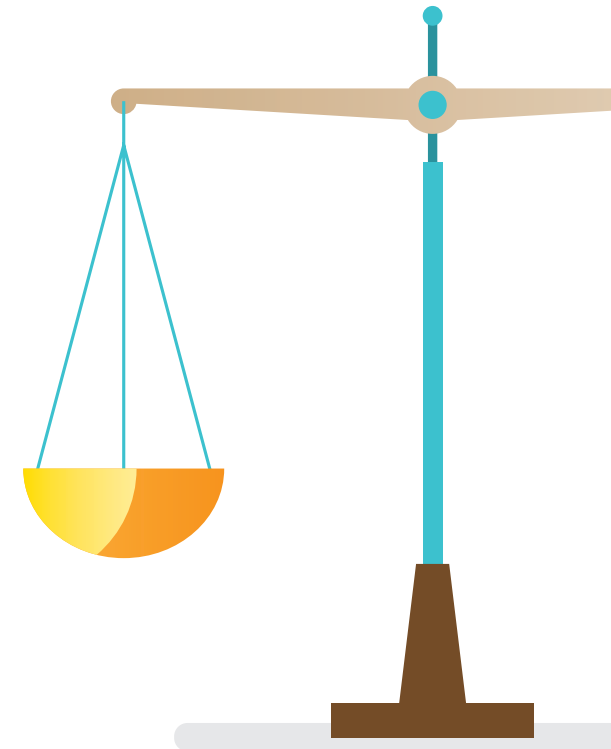
Meillä kaikilla on vastuu toistemme sekä maapallomme hyvinvoinnista. Valitettavasti emme ole onnistuneet täyttämään tätä vastuuta riittävän hyvin, sillä maapallon resurssit jakautuvat maailman kaikkien ihmisten kesken hyvin eriarvoisesti ja sen lisäksi ylikulutamme maapallon rajallisia resursseja joka vuosi. Jos kaikki maailman ihmiset kuluttaisivat kuten me täällä Suomessa keskimäärin, tarvitsisimme yli kolme maapalloa! Jokapäiväisillä valinnoillamme voimme kuitenkin vaikuttaa tulevien sukupolvien mahdollisuuksiin elää hyvää elämää.

LEIKKI:

TASAN EI KÄY ONNEN LAHJAT

Tämän harjoituksen tarkoituksena on tuoda esille niitä eriarvoisia mahdollisuuksia, joita ihmisillä on eripuolilla maailmaa. Ihmisillä on käytössään erilaisia kulku- ja työvälineitä, minkä vuoksi myös toimintojen lopputulokset poikkeavat toisistaan. Harjoitus havainnollistaa ihmisten erilaisia ja epätasa-arvoisia lähtökohtia tehdä työtä ja saada siitä itselleen elanto.

Kyseessä on viestiharjoitus, jossa kuljetetaan tavaroita paikasta A paikkaan B erilaisilla liikkumistyyeillä. Nämä liikkumismuodot havainnollistavat erilaisen ihmisten mahdollisuuksia liikkua ja tehdä työtä. Lopuksi voidaan vertailla tehdyn työmäärän vaikutusta lopputulokseen. Oppilaat jaetaan neljään ryhmään: köyhiin (sandaalit), pienituloisiin (polkupyörä), keskituloisiin (auto) ja rikkaisiin (lentokone). Oppilaat kulkevat läpi jokaisen ryhmän, jolloin kaikki kokeilevat jostaista liikkumistapaa. Lopuksi tarkastellaan kertyneitä tavarakasoja, mikä ryhmä on tuottanut eniten ja pohditaan miksi.

TAMMIKUU 2016
 M T W T F S S
 28 29 30 31 1 2 3
 4 5 6 7 8 9 10
 11 12 13 14 15 16 17
 18 19 20 21 22 23 24
 25 26 27 28 29 30 31

HELMIKUU 2016

MAALISKUU 2016
 M T W T F S S
 29 1 2 3 4 5 6
 7 8 9 10 11 12 13
 14 15 16 17 18 19 20
 21 22 23 24 25 26 27
 28 29 30 31 1 2 3

MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	1	2	3	4	5	6

Rasismi on vaikea ja monimuotoinen käsite. Rasismiin liittyy aina pelkoa ja tietämättömyyttä jotakin itselle vieraampaa tai tuntematonta kohtaan. Perinteisesti rasismi tarkoittaa ajattelutapaa, jossa ihmiset jaotellaan hyviin ja pahoihin ryhmiin jonkin ulkonäköön liittyvän seikan perusteella, mikä luo negatiivisen, periytyvän leiman. Nykyään rasismissa korostuvat fyysisten erojen lisäksi kulttuuriset erot. Kulttuurit nähdään muuttumattomina ja ikiaikaisina kokonaisuuksina. Usein tietyn kulttuurin alle luetut ihmiset nähdäänkin samankaltaisina ilman yksilöllisiä eroavaisuuksia, mielipiteitä ja asenteita.

Kaikilla ihmisillä on ennakkoluuloja ja stereotyyppioita eli yleistyksiä muista ihmisistä ja ihmisryhmistä. Yleistäminen on ihmiselle luontainen tapa luokitella asioita ja tietoa eri lokeroihin ja tehdä maailmasta ymmärrettävää. Omat ennakkoluuloiset asenteet muita ihmisryhmiä kohtaan on tärkeä tiedostaa, jotta niitä voi työstää ja pohtia, miksi ajattelen näin? Tiedostamalla omia ennakkoluulojamme ne heikentyvät eivätkä lopulta johda syrjivään toimintaan ja käytökseen.

Hyvää rasisminvastaista viikkoa!

LEIKKI:

MONENLAISET IHMISET

Leikki soveltuu mainiosti alku- tai loppuverryttelyksi. Ohjaaja kertoo monenlaisista ihmisistä samalla havainnollistaen erilaisin liikkumistyylein. Samalla muut tekevät perässä. Esimerkiksi osa ihmisistä on hyvin pitkiä, jolloin ohjaaja kävelee varpaillaan, kädet ylhäällä. Rajaamalla alueen tila vähenee ja lapset joutuvat myös väistelemään ja seuraamaan muita kuljijoita. Keksikää lasten kanssa yhdessä erilaisia ihmisiä ja liikkumistyyliä.

(Lähde: Maailmankoulu)

MITÄ VIKAA ON RASISMISSA?

Rasismi vahingoittaa koko yhteiskuntaa. Se luo ympärilleen vihamielistä, uhkaavaa ilmapiiriä ja pelkoa, josta kärsivät kaikki yhteiskuntamme jäsenet. Rasismin kohteena se asettaa erilleen yhteiskunnasta ja heikentää menestymisen mahdollisuuksia. Menestyäksemme kansainvälistyvässä maailmassa tarvitsemme kielitaidon lisäksi vuorovaikutustaitoja sekä kunnioittavaa ymmärrystä erilaisista tavoista ja toimintakulttuureista. Niiden oppiminen edellyttää avointa asennoitumista moninaisuuteen.

(Lähde: SPR, Ei Rasismille -kampanja)

HELMIKUU 2016
M T W T F S S
1 2 3 4 5 6 7
8 9 10 11 12 13 14
15 16 17 18 19 20 21
22 23 24 25 26 27 28
29 1 2 3 4 5 6

MAALISKUU 2016

HUHTIKUU 2016
M T W T F S S
28 29 30 31 1 2 3
4 5 6 7 8 9 10
11 12 13 14 15 16 17
18 19 20 21 22 23 24
25 26 27 28 29 30 1

MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
29	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

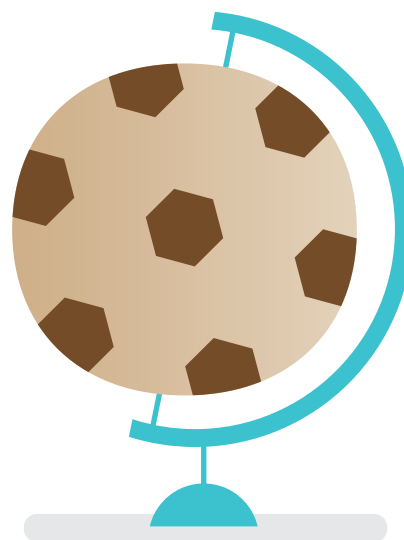
Liikunta on nykypäivänä yleisesti tunnustettu voimavara ja työkalu kehityksen ja rauhan saavuttamiseksi kaikkialla maailmassa. Liikunnan ja urheilun avulla on saatu ratkaistua monenlaisia erimielisyyksiä ja jopa sotia eri kansojen ja maiden välillä. Erilaiset ihmiset huomaavat yllättäen samankaltaisuutensa, kun he yhteistyön kautta pyrkivät tuomaan joukkueensa voittoon.

Liikuntaa onkin usein kuvattu kansainväliseksi kieleksi, joka ylittää niin kulttuuriset, uskonnolliset, kuin maantieteelliset rajat ja luo yhteyden maiden, ihmisten, kulttuurien ja uskontojen välille. Tämän tyyppisiä tapahtumia ovat muun muassa suuret kansainväliset urheilukilpailut kuten olympialaiset, mutta yhtä lailla pienen kylän ainoalla urheilukentällä kokoontuva ihmisjoukko voi saada paljon positiivista kehitystä aikaan elinympäristönsä kohentamiseksi, kun he järjestävät siellä talkoovoimin liikuntatapahtuman, jonne kaikki ovat tervetulleita.

LEIKKI:

ERILAISET OLYMPIALAISET

Olympialaiset kuvaavat reilun pelin henkeä ja yhteenkuuluvuutta. Joten mikä sen parempi tapa viettää urheilun, rauhan ja kehityksen päivää kuin yhteistuumin tehtävät kisailut olympialaisten hengessä. Oppilaiden kanssa on tarkoitus keksiä kaikenlaisia yhteishenkeä kohottavia tehtäviä eri lajeiksi. Lajeina voi olla esimerkiksi haaksirikkoutunut lautta, veden kuljetus tai ravikisat. Materiaalipankista löydät lisäohjeita ja hauskoja esimerkkejä eri lajeista.

JALKAPALLO RAUHAN VÄLINEENÄ

Länsi-Afrikassa sijaitseva Norsunluuranikko oli vuonna 2005 sisällissodan kourissa. Silloin maan tunnetuin tähtipelaaja, Chelsea maalitykki Didier Drogba päätti vaatia voitokkaan MM-karsintaottelun jälkeen maajoukkueovereidensa kanssa rauhaa sotilasjohtajilta.

Jakautunut kansakunta yhdistyi maajoukkueensa taakse ja lopulta rauhansopimus allekirjoitettiin vuonna 2007. Tätä sopimusta lujittaakseen maajoukkue päätti Drogban johdolla pelata seuraavan ottelunsa keskellä taisteluiden runtelemaa Bouaken kaupunkia.

MAALISKUU 2016
M
29 1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19 20
21 22 23 24 25 26 27
28 29 30 31 1 2 3

HUHTIKUU 2016

TOUKOKUU 2016
M
25 26 27 28 29 30 1
2 3 4 5 6 7 8
9 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22
23 24 25 26 27 28 29
30 31 1 2 3 4 5

MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1

Kulttuurien moninaisuutta koskevassa yleismaailmallisessa julistuksessa (UNESCO) korostetaan, että ihmisten moninaisuus on maailmassa yhtä tärkeää ihmiskunnalle kuin luonnon moninaisuus on luonnolle. Kulttuurinen moninaisuus ilmenee eri ryhmien ja yhteiskuntien ainutlaatuisuudesta ja moninaisuudesta, joista ihmiskunta koostuu. Kulttuuri on muodoltaan erilaista eri aikoina ja eri paikoissa. Kulttuuri myös muuttuu jatkuvasti. Suomessakin asuu monenlaisia ihmisiä hyvin erilaisin taustoin. Suomalaisuutta on monenlaista ja vain jokainen itse tietää ja määrittelee sen kuka hän on ja mihin ryhmiin hän kokee tai ei koe kuuluvansa. Jokaisella on oikeus rakentaa oma identiteettinsä: kuka minä olen. Yhä useammin henkilö voi kokea olevansa samanaikaisesti yhtäläillä suomalainen, tansanialainen ja kreikkalainen.

Kasvavan maahanmuuton myötä on hyvin tärkeää että jokainen yhteiskuntaamme kuuluva ihminen kotoautuu uuteen yhteiskuntaan eli löytää paikkansa siinä saaden samalla säilyttää ja toteuttaa omaa kulttuuriperimäänsä oli se sitten minkälainen tahansa.

LEIKKI:

KUKA MINÄ OLEN?

– ROOLILEIKKI

Leikissä jokainen oppilas eläytyy jonkun kuvitellun ihmisen rooliin. Jokaiselle jaetaan yksi roolilappu. Sali jaetaan kolmeen osaan ja keskiviivalla on ”en tiedä” alue, toinen pää salista ilmaisee vastausta ”kyllä”, toinen salin pää vastausta ”ei”. Aloitus keskiviivalta. Ohjaaja sanoo erilaisia väittämiä ja oppilaat joutuvat miettimään, että mitä heidän roolihahmonsa vastaisi ja juoksevat sen mukaiseen pätyyn. Jos oppilas jää keskelle ”en tiedä-alueelle”, vastausta pohditaan yhdessä, jotta lopulta jokainen on päässyt jompaankumpaan pätyyn. Materiaalipankista löytyvät väittämät tulee sovittaa oppilasryhmän tasoon sopiviksi.

HUHTIKUU 2016

M T W T F S S
28 29 30 31 1 2 3
4 5 6 7 8 9 10
11 12 13 14 15 16 17
18 19 20 21 22 23 24
25 26 27 28 29 30 1

TOUKOKUU 2016

KESÄKUU 2016

M T W T F S S
30 31 1 2 3 4 5
6 7 8 9 10 11 12
13 14 15 16 17 18 19
20 21 22 23 24 25 26
27 28 29 30 1 2 3

MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

Etenkin Itä-Aasiassa eläinten ruhon osilla uskotaan olevan voimakkaita, parantavia ominaisuuksia sekä onnea tuovaa voimaa, minkä vuoksi niistä ollaan valmiita maksamaan omaisuuksia. Tämän takia sarvikuonon sarvi, norsunluu ja tiikerin käpälät ovat osa salametsästysbisnestä, josta on tullut huume- ja asekaupan veroista rahaliikennettä. Suurin osa tästä laittomasta kaupasta käydään Afrikan ja Aasian manerten välillä. Suurimpia summia ei suinkaan kääri metsästäjät tai lopputuotteen myyjät Afrikassa vaan rikollisliigat Aasiassa. Bisneksestä hyötyvät myös toimintaa tukevat virkamiehet. Metsästäjälle jäävä pieni rahasumma on kuitenkin paikalliseen tulotasoon nähden merkittävä ja houkuttelee siksi huonossa taloudellisessa tilanteessa eläviä maaseudun asukkaita osallistumaan metsästyksen.

Salametsästystä vastaan löytyy kuitenkin keinoja. Vaihtoehtoisten elinkeinojen tarjoaminen salametsästäjille, kestävän matkailun edistäminen, kansainvälisiin sopimuksiin vaikuttaminen ja korruption kitkeminen ovat esimerkkejä keinoista salametsästyksen vähentämiseksi.

LEIKKI:

SARVIKUONOT, SUOJELIJAT JA SALAMETSÄSTÄJÄT

Leikissä lapset oppivat eläinten suojelusta erilaisen roolien ja toiminnan avulla. Osallistujat jaetaan kolmeen ryhmään: sarvikuonoihin, suojelijoihin ja salametsästäjiin. Leikissä salametsästäjät yrittävät napata sarvikuonoja heittämällä pehmopalloja. Samalla suojelijat pyrkivät pelastamaan ja siirtämään mahdollisimman monta sarvikuonoa turvalliselle alueelle. Suojelijat sekä sarvikuonot väistelevät pehmopalloja. Leikin aikana taustoitetaan eri rooleja ja lopuksi pohdiskellaan lasten kanssa eläinten olojen parantamista.

SALAKAUPPA TUOTTAA JÄTTITULOJA

Harvinaisten eläinten ruumiinosat voivat kirjaimellisesti olla kultaa kalliimpia.

Vuonna 2014 kullan hinta oli noin 30 000 euroa kilolta, kun sarvikuonon sarvi maksoi Aasiassa peräti 50 000 euroa per kilo.

Norsunluu maksoi noin 2000 euroa kilolta, mutta hinta tulee todennäköisesti nousemaan, kun maailman norsukanta hupenee. Tilanne on hyvin vakava, sillä vuosina 2010-2012 surmattiin pelkästään Afrikassa yli 100 000 norsua.

TOUKOKUU 2016

M T W T F S S
 25 26 27 28 29 30 1
 2 3 4 5 6 7 8
 9 10 11 12 13 14 15
 16 17 18 19 20 21 22
 23 24 25 26 27 28 29
 30 31 1 2 3 4 5

KESÄKUU 2016

HEINÄKUU 2016

M T W T F S S
 27 28 29 30 1 2 3
 4 5 6 7 8 9 10
 11 12 13 14 15 16 17
 18 19 20 21 22 23 24
 25 26 27 28 29 30 31

MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3

Apartheid oli laillistettu rotuerotteluun perustuva järjestelmä Etelä-Afrikassa, jossa sen kansalaiset jaoteltiin neljään ryhmään ihonväriin perustuen: mustiin, värillisiin, intialaisiin ja valkoisiin. Apartheidin juuret ulottuvat pitkälle historiaan, mutta sen varsinaisen toteuttaminen alkoi vuonna 1948 ja jatkui aina 1990-luvun alkupuolelle. Valkoista ryhmää edustanut ja rotusortoa harjoittanut Kansallispuolue syrji valtion laillistamin keinoin kaikkia muita ryhmiä.

Nelson Mandela oli Etelä-Afrikan rotusorron vastaisen taistelun keulakuva. Hän kuoli 95-vuotiaana joulukuussa 2013. 18. heinäkuuta on Mandelan syntymäpäivä ja ensimmäistä Nelson Mandelan päivää vietettiin vuonna 2014. Nelson Mandela vietti 27 vuotta elämästään vankilassa poliittisen aktiivisuutensa vuoksi apartheidin aikana. Vapauduttuaan vankilasta hän jatkoi työtänsä kohti demokratiaa. Vuonna 1993 Mandela sai Nobelin rauhanpalkinnon ja seuraavana vuonna hänestä tuli Etelä-Afrikan presidentti ensimmäisten vaalien jälkeen, jossa äänioikeus oli kaikilla täysi-ikäisillä ihonväriin katsomatta. Presidentti Mandela uskoi vahvasti liikunnan ja urheilun yhdistävään ja rajoja ylittävään voimaan.

LEIKKI:

ONKO SINULLA?

Leikki havainnollistaa, miten kummallisin ja älyttömmin perustein ihmisiä voidaan luokitella ja eriarvoistaa. Oppilaita kannustetaan pohtimaan, onko tällaisissa erotteluissa järkeä ja millaisia seurauksia niiden toteuttamisella voi olla esimerkiksi yksilölle. Leikissä korostuu yhteistyön merkitys ja toisten ihmisten hyväksyminen ja kunnioittaminen.

Leikki on kolmiosainen: ensin erotellaan henkilöitä kyllä ja ei vastauksien perusteella (esim. silmien värin perusteella). Toisessa vaiheessa osallistujien täytyy nopeasti muodostaa 3 – 4 henkilön ryhmiä siten, että kaikkien ryhmäläisten vastaus esitettyihin kysymyksiin olisi erilainen (kysymys vaikkapa harrastuksesta). Lopuksi jokainen ryhmä luo opettajan ohjeiden mukaisen olennon, jolla on maassa esim. neljä jalkaa, kaksi kättä ja kolme polvea ja yksi nenä.

MITEN APARTHEID NÄKYI ARJESSA?

Kaikki maa-alueet määriteltiin ihonväriin perustuvan luokittelun mukaan, eivätkä eri luokkiin kuuluneet saaneet asua eri alueilla. Myös avioliitot oli kielletty eri luokkiin kuuluvien ihmisten välillä.

Vuodesta 1953 lähtien myös kaikki julkiset tilat ja palvelut eriteltiin ihonvärin perusteella. ”Mustaksi” luokiteltu henkilö ei esimerkiksi voinut käyttää ”valkoisille” tarkoitettuja kouluja, puistonpenkkejä, hiekkarantoja tai odotustiloja. Myös muiden kuin valkoisten poliittisia vapauksia ja liikkumista rajoitettiin. Etenkin mustia kohtaan käytettiin myös väkivaltaa ja kidutusta.

KESÄKUU 2016

M						
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3

HEINÄKUU 2016

ELOKUU 2016

M						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

MATERIAALIPANKKI:

Tutustu:

www.liike.fi/globalikasvatus

Palaute:

<https://fi.surveymonkey.com/s/RZ39V8L>

Liiken Instagram:

@liikefinland tai #liikefinland

TUETTU ULKOMINISTERIÖN
KEHITYSYHTEISTYÖVAROIN

